

БАЛАЦЬКА О. Р.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри цивільно-правових дисциплін
(Навчально-науковий інститут права
імені І. Малиновського Національного
університету «Острозька академія»)
ORCID ID: 0000-0001-6439-5927

УДК 340.13

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.5.106>

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУДОЧИНСТВІ ЯК КРИТЕРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОГО ПРАВОСУДДЯ

У статті наведено комплексне наукове обґрунтування впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у судову систему України з урахуванням воєнного стану та пов'язаних із ним кризових трансформацій. Було виявлено, що цифровізація судочинства є визначальним чинником підвищення ефективності здійснення правосуддя, насамперед таких показників як оперативність, прозорість і безперервність розгляду справ, особливо за умов обмежень, зумовлених бойовими діями. Здійснено аналіз різномірних правових джерел – від фундаментальних законів і процесуальних кодексів до підзаконних актів, що утворюють цілісну нормативно-правову основу для запровадження електронних судових процедур.

Метод порівняльного аналізу міжнародного досвіду дав змогу окреслити як перспективи, так і труднощі, пов'язані з інтеграцією технологій відеоконференцв'язку, електронного документообігу та штучного інтелекту в український судовий процес, а також засвідчив доцільність адаптації передових зарубіжних практик з метою оптимізації судових процедур. Було розглянуто технічні та кадрові чинники цифровізації, зокрема нестабільність мережі інтернет, технічне забезпечення судів, компетентність персоналу щодо роботи з електронними платформами, а також безпекові аспекти, пов'язані зі зберіганням і використанням цифрових даних у воєнних умовах.

Встановлено, що гармонійне поєднання правових, техніко-організаційних і кадрових заходів дає змогу розбудувати сталу інформаційну інфраструктуру судової влади, уніфікувати процедури застосування електронних доказів, а також сприяти доступності правосуддя навіть у надзвичайних ситуаціях. Запропоновано напрями подальшого розвитку, зокрема активну розбудову Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та поглиблення міждержавної співпраці, що може забезпечити вищий рівень ефективності, прозорості й відкритості судових процедур. Було наголошено на важливості систематичного оновлення законодавчої бази враховуючи стрімкий розвиток цифрових технологій, а також на важливості впровадження комплексних освітніх програм для суддівського корпусу й адміністративного персоналу судів.

Ключові слова: *верховенство права, дистанційна взаємодія, доступність, електронний суд, електронне судочинство, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС), інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), право на доступ до правосуддя, права людини, право на справедливий суд, режим відеоконференції, технологічні інновації, цифровізація, штучний інтелект.*

Balatska O. R. The application of modern information and communication technologies in the judiciary as a criterion for ensuring accessible justice

The article provides a comprehensive scientific rationale for the implementation of modern information and communication technologies in the judicial system of Ukraine, taking into account the state of martial law and the associated crisis transformations. It has been revealed that the digitalization of justice is a key factor in enhancing the efficiency of judicial proceedings, particularly in terms of speed, transparency, and continuity of case consideration—especially under the constraints caused by ongoing military actions. The study analyzes various levels of legal sources, ranging from fundamental laws and procedural codes to subordinate regulations that form a cohesive legal framework for the introduction of electronic judicial procedures.

The method of comparative analysis of international experience made it possible to outline both the prospects and challenges associated with integrating video conferencing technologies, electronic document management, and artificial intelligence into the Ukrainian judicial process. It also confirmed the relevance of adapting advanced foreign practices to optimize judicial procedures. The article examines technical and human resource factors in digitalization, including internet instability, technical infrastructure in courts, staff competence in working with electronic platforms, and security issues related to the storage and use of digital data in wartime conditions.

It is established that a balanced combination of legal, technical-organizational, and human resource measures allows for the development of a sustainable information infrastructure for the judiciary, the unification of procedures for using electronic evidence, and improved access to justice even under emergency conditions. The article proposes directions for further development, in particular the active expansion of the Unified Judicial Information and Telecommunication System and the strengthening of interstate cooperation, which can ensure a higher level of efficiency, transparency, and openness of judicial procedures. Emphasis is placed on the importance of systematically updating the legislative framework in light of the rapid development of digital technologies, as well as implementing comprehensive educational programs for judges and court administrative staff.

Key words: *rule of law, remote interaction, accessibility, e-court, electronic justice, Unified Judicial Information and Telecommunication System (UJITS), information and communication technologies (ICT), right of access to justice, human rights, right to a fair trial, video conferencing mode, technological innovations, digitalization, artificial intelligence.*

Вступ. Сучасні виклики, зумовлені запровадженням воєнного стану та пов'язаними з ним кризовими суспільними трансформаціями, об'єктивно актуалізували проблему цифровізації значної кількості суспільних процесів в Україні, серед яких особливого значення набуває сфера судочинства. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у діяльність судів сприяє забезпеченню оперативності, безперервності й стабільності реалізації правосуддя в умовах надзвичайних ситуацій, а також створює передумови для суттєвого підвищення ефективності, прозорості та доступності судових процедур для населення. У цьому зв'язку перед науковою спільнотою та практиками виникає необхідність теоретичного обґрунтування і розробки сучасних нормативних, технологічних і організаційних підходів до реалізації потенціалу цифрових інструментів у судовій діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проведене дослідження свідчить про високу зацікавленість науковців проблемами використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) у судочинстві, що особливо актуалізувалось в сучасних умовах.

У цьому аспекті дисертаційне дослідження Н. Смірнкової «Реалізація адміністративно-правових норм через інформаційно-комунікаційні засади: концептуальні засади» (2023)

[1] є особливо актуальним, оскільки авторка ґрунтовно розкриває концептуальні засади реалізації адміністративно-правових норм за допомогою ІКТ. Дослідницею здійснено детальний аналіз міжнародних стандартів електронного врядування, а також описано механізми їх адаптації до українських реалій, зокрема через практичне використання національної платформи «Дія». Водночас у дисертації обґрунтовано значний потенціал цифрових технологій щодо мінімізації корупційних ризиків, досяжний через підвищення прозорості та відкритості адміністративних процедур.

Також варто розглянути статтю А. Гордієнка та співавторів «Правове регулювання електронного судочинства в Україні» (2024) [2], які аналізують роль ІКТ у забезпеченні безперервності та доступності правосуддя в умовах воєнного стану. У цій праці автори акцентують увагу на актуальності питання нормативної уніфікації електронних доказів, зокрема тих, які стосуються фіксації воєнних злочинів. Дослідники обґрунтовують необхідність створення єдиної цифрової екосистеми для судів України, зокрема через подальший розвиток проекту «Суд у смартфоні», що дозволить суттєво спростити взаємодію громадян із судовою владою.

Вагомий внесок до аналізу окресленої проблематики зробив також Ю. Колтун у статті «Захист прав і свобод людини і громадянина у адміністративному судочинстві в умовах інформатизації суспільної реальності» (2023) [3], який дослідив особливості впровадження ІКТ у сферу адміністративного судочинства. Автор акцентує увагу на тому, що дистанційне подання документів та онлайн-комунікація з судами значно підвищують доступність правосуддя для широких верств населення. Водночас у цій праці не оминуто увагою і проблемні аспекти цифровізації судових процедур, зокрема ризики технічних збоїв, недосконалість існуючих онлайн-платформ, а також питання безпеки персональних даних учасників процесів, що потребує подальшого системного удосконалення.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасного стану застосування ІКТ у судовій системі України в умовах воєнного стану, визначення ключових викликів і проблем нормативного, технічного й організаційного характеру, пов'язаних із цифровізацією судочинства, а також обґрунтування пріоритетних напрямів її подальшого удосконалення задля забезпечення стабільності, безперервності й доступності правосуддя в умовах особливих правових режимів.

Результати дослідження. ІКТ у сучасному судочинстві є одним із ключових факторів, що забезпечують ефективність, доступність та безперервність здійснення правосуддя. Різноманітність технологічних рішень, які впроваджуються у діяльність судів, охоплює як спеціалізовані бази даних і системи пошуку судових рішень, так і технологічні засоби, що дають можливість проводити дистанційні судові засідання, електронну реєстрацію та обмін процесуальними документами між судом та сторонами провадження. Особливо гостро потреба у широкому застосуванні таких технологій постає в умовах воєнного стану, коли звичні умови діяльності судових установ порушуються, а фізична присутність учасників у суді є ускладненою або навіть неможливою через безпекові загрози та пошкодження інфраструктури.

Одним із пріоритетних напрямів реалізації ІКТ у судовій практиці є електронний документообіг, що передбачає реєстрацію, зберігання, облік і рух процесуальних документів виключно у цифровому форматі. За допомогою таких систем суттєво оптимізується час, який витрачається на обробку документів, а також значно знижуються ризики їхньої втрати чи пошкодження в умовах кризових ситуацій. Зокрема, актуальність впровадження такого документообігу під час воєнних дій підтверджується потребою збереження доступу до судової документації навіть у разі фізичного пошкодження судових будівель або їхньої тимчасової недоступності. Як зазначає О. Скочиляс-Павлів у статті «Сучасний стан електронного судочинства в Україні» (2024) [4], електронний документообіг є важливим механізмом, що забезпечує стабільність роботи судової системи у кризових та надзвичайних умовах. У цьому контексті дослідниця акцентує увагу на практичних перевагах цифровізації, таких як оперативність комунікації та економія ресурсів, але водночас підкреслює наявність низки

викликів, зокрема технічних збоїв, недостатньої кваліфікації судового персоналу, ризиків витоку конфіденційної інформації, а також необхідності подальшого вдосконалення нормативної бази та забезпечення стабільного фінансування цифрових проєктів судової системи.

Важливою складовою цифровізації судочинства є запровадження відеоконференцз'язку, що дає змогу проводити судові засідання в режимі реального часу із залученням сторін та інших учасників процесу, незалежно від їхнього місцезнаходження. Використання відеоконференцз'язку стало критично важливим інструментом під час пандемії та ще більш значущим під час війни, коли пересування країною суттєво ускладнюється або може становити небезпеку для життя і здоров'я учасників процесу. Такий спосіб організації судових засідань не тільки забезпечує оперативність та безперервність судового процесу, але й відповідає принципу забезпечення доступності правосуддя в екстремальних ситуаціях.

Ще одним важливим компонентом електронного правосуддя є створення та використання електронних кабінетів та інших інтерактивних сервісів, за допомогою яких сторони провадження можуть дистанційно здійснювати подання позовних заяв, клопотань, інших процесуальних документів, а також оперативно отримувати процесуальні рішення суду. Особливе значення електронні сервіси набувають в умовах воєнного часу, коли особиста участь громадян у судових процесах може становити значні ризики або бути взагалі неможливою через активні бойові дії та загрози для цивільного населення. Такі технології дозволяють зберегти комунікацію між судом та громадянами і суттєво знижують ризики для сторін процесу.

Важливим сучасним трендом, що активно інтегрується у практику судів України, є використання інтелектуальних систем підтримки прийняття судових рішень. Ці системи забезпечують автоматичний аналіз великих масивів судової практики, формування типових шаблонів судових рішень, прогнозування строків розгляду справ та інших аспектів судочинства. В умовах воєнного стану, коли судові установи стикаються зі значними навантаженнями та необхідністю оперативного реагування на численні справи, пов'язані з воєнними злочинами та пошкодженнями цивільної інфраструктури, використання таких інтелектуальних систем набуває особливого значення. Вони забезпечують суттєве прискорення розгляду справ та дозволяють судам більш ефективно управляти навантаженням.

Значну роль у процесі впровадження цифрових технологій у судочинство відіграють державні органи, зокрема Міністерство юстиції України та Державна судова адміністрація України, які у співпраці з міжнародними партнерами працюють над створенням належної нормативно-правової бази, розробляють відповідні технічні стандарти та реалізують програми інформатизації судової системи. Ці заходи спрямовані на формування цілісної цифрової інфраструктури, яка забезпечує доступність, прозорість та ефективність судової влади в умовах викликів, пов'язаних з війною та іншими кризовими ситуаціями.

Для забезпечення ефективної реалізації ІКТ у судочинстві визначальне значення має якісне нормативно-правове регулювання, що забезпечує як організаційні, так і технічні умови їх впровадження та функціонування. Чинна нормативна база України у сфері електронного судочинства охоплює комплекс взаємопов'язаних законодавчих та підзаконних актів, що формують системні умови для використання цифрових інструментів у судових процесах.

Одним із ключових нормативних документів є Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» [5], що визначає базові засади діяльності судової влади, містить норми щодо організації судової системи та встановлює вимоги до суддів, зокрема щодо їх готовності до роботи з сучасними інформаційними технологіями. Цей закон формує загальні рамки застосування цифрових інструментів у судочинстві.

Важливу роль у регулюванні електронного правосуддя відіграють процесуальні кодекси: Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року № 4651-V, Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV (далі – ЦПК України) [6], Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII (далі – ГПК України) [7] та Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV (далі – КАС України) [8]. Саме в цих кодексах закріплено порядок подання електронних

документів, проведення засідань через відеоконференцз'язок та інші процедурні аспекти цифрового судочинства, що гарантують процесуальну легітимність використання електронних технологій у судах.

Зокрема, ЦПК України регулює порядок застосування інформаційних технологій у цивільних справах, встановлюючи вимоги до електронних доказів та передбачаючи можливість здійснення дистанційного судового засідання для забезпечення доступності цивільного правосуддя. ГПК України спрямований на цифровізацію судочинства в господарських справах, полегшуючи взаємодію між юридичними особами та судом, що особливо актуально для сектору бізнесу в умовах необхідності оперативного вирішення спорів. КАС України детально регламентує використання електронних комунікацій між судами, громадянами та органами державної влади, що сприяє оперативному та ефективному вирішенню адміністративних спорів, особливо під час надзвичайних ситуацій, коли фізична присутність у суді є ускладненою. Таким чином, кожен з кодексів створює правову основу для впровадження електронного судочинства у відповідній юрисдикції, забезпечуючи дотримання процесуальних норм і гарантій для учасників судового процесу.

Особливе місце в системі нормативного регулювання займають підзаконні нормативні акти Державної судової адміністрації України. У цих актах встановлюється порядок функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), визначаються організаційні процедури обліку, використання та зберігання електронних доказів і документів. Як зазначає І. Котович у своїй статті «Електронне судочинство в Україні. чому майже вдалося» (2024) [9], незважаючи на досягнення у нормативному регулюванні ЄСІТС, залишаються окремі проблеми, пов'язані з повною уніфікацією цих актів та необхідністю стабілізації правового поля для остаточного впровадження системи на всіх рівнях судової влади.

Значним доповненням до цього регулювання є Закони України від 05.10.2017 № 2155-VIII «Про електронні довірчі послуги» [10] та Закон України від 22.05.2003 № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг» [11], які визначають статус електронних документів та електронного підпису, встановлюють вимоги щодо їх створення, використання та захисту в офіційному судовому документообігу. Ці закони забезпечують правову основу для визнання та використання електронних документів як повноцінних доказів у судових справах.

Ще одним ключовим елементом нормативного забезпечення є Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI «Про захист персональних даних» [12]. Він регулює питання захисту та безпеки персональних даних громадян, які зберігаються у електронних судових реєстрах, базах даних, а також використовуються при дистанційній комунікації між судами та учасниками процесу, гарантуючи захист конфіденційної інформації та приватності осіб.

Також важливим є Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» [13], який регулює доступ до відкритої інформації, у тому числі інформації, яка надається судами через електронні реєстри та офіційні портали. Завдяки цьому закону забезпечується прозорість судової системи та доступність судових рішень для громадськості.

Нормативну базу також доповнюють інші відомчі акти – накази, інструкції та розпорядження Державної судової адміністрації, Ради суддів України, Пленумів судів вищого рівня, що конкретизують окремі аспекти використання електронних сервісів у судочинстві. Зокрема, ці документи регулюють питання електронної реєстрації справ, доступу учасників процесу до інформації про хід судових справ в електронному форматі, формату та структури електронних судових документів.

Значний внесок у розвиток та удосконалення нормативного забезпечення електронного судочинства в Україні зробили також міжнародні партнери, серед яких Рада Європи та Європейський Союз. Завдяки їх експертній та фінансовій підтримці в Україні впроваджуються передові європейські стандарти у сфері електронного правосуддя, здійснюється модернізація технічної інфраструктури судів, що дозволяє інтегрувати кращі практики ІКТ у національну судову систему та наближує її до міжнародних стандартів прозорості, ефективності й доступності правосуддя.

Вивчення міжнародного досвіду впровадження ІКТ у судочинство дає змогу сформулювати ширше уявлення про перспективні напрями розвитку цифровізації у судовій системі України. Як зазначає А. Колесніков у статті «Legal tech в Україні в умовах глобальної диджиталізації» (2024), аналіз зарубіжних практик свідчить про значні переваги цифрових технологій для покращення доступності та прозорості правосуддя, а також оптимізації взаємодії між судами та громадянами. [14]

Особливу увагу у контексті впровадження електронного судочинства заслуговує досвід Польщі, правова система якої, подібно до української, ґрунтується на континентальній правовій традиції. У цій країні значні зусилля докладаються до розвитку систем електронного документообігу та реалізації проєктів із впровадження багаторівневих інформаційних судових систем, що інтегровані у загальнодержавну цифрову інфраструктуру. Вивчення зазначеного досвіду є релевантним для України з огляду на спільні особливості законодавчого регулювання, а також у зв'язку з аналогічними викликами, що постають перед обома країнами в процесі адаптації національних правових систем до стандартів Європейського Союзу.

Також важливим є досвід таких країн Балтійського регіону, як Литва та Латвія, які успішно здійснили перехід до цифрових технологій у державному секторі, включаючи судові установи. Незважаючи на відносно невеликі розміри цих держав, їм вдалося побудувати ефективні системи електронного врядування, що забезпечують високий ступінь інтегрованості судових е-сервісів із іншими державними реєстрами та доступність для широкого кола громадян. Враховуючи прагнення України досягти європейських стандартів цифровізації, досвід цих країн є особливо актуальним з погляду інтеграції різних реєстрів та формування єдиного інформаційного простору судової системи.

Німеччина також демонструє значні успіхи у сфері цифровізації судочинства, реалізуючи низку спеціалізованих програм, серед яких проєкти електронного документообігу у цивільних та господарських судах. Особливий інтерес становить практика взаємодії німецьких судів із адвокатською спільнотою через захищену систему електронного листування, що функціонує у межах загальнонаціональної програми «eJustice». Такий досвід може бути корисним для України у контексті організації надійного захисту електронних комунікацій у судочинстві.

Не менш корисним є британський досвід впровадження ІКТ, незважаючи на відмінності між українською та британською правовими системами. Велика Британія має значний досвід використання онлайн-платформ для дистанційного розгляду цивільних справ, зокрема у спрощених судових процедурах. Крім того, у британських судах активно застосовують інструменти штучного інтелекту для оптимізації судових процесів, скорочення часу на обробку справ та покращення доступності судових послуг для громадян. Ці практики є актуальними для України, враховуючи необхідність подальшого впровадження передових технологій для підвищення оперативності судового розгляду.

Окремим і важливим прикладом для України може бути досвід Ізраїлю, де судова система функціонує в умовах постійних безпекових викликів. В Ізраїлі особливий акцент робиться на створенні захищених інформаційних систем, здатних забезпечувати стабільне функціонування судочинства у кризових ситуаціях. У цьому контексті досвід Ізраїлю є особливо релевантним для України, яка також перебуває у складних умовах воєнних загроз і потребує аналогічних підходів для гарантування стабільності та безпеки судової діяльності.

Застосування ІКТ у судовій системі України супроводжується низкою технічних, правових та кадрових викликів, особливо помітних у контексті воєнних умов. Серед технічних та організаційних труднощів найбільш актуальними є недостатня матеріальна база судів, обмежені можливості доступу до стабільного інтернету, електроенергії та зв'язку, особливо на територіях, що перебувають під загрозою військових дій або були ними пошкоджені. Як зазначає А. Гордієнко та інші дослідники, актуальною залишається проблема недостатньої інтеграції судів у єдину інформаційну систему, зокрема через відсутність централізованого модуля автоматичного розподілу справ. Автори наголошують на необхідності створення

єдиної хмарної підсистеми, забезпечення збереження електронних доказів (фото- та відеофіксація збитків у зоні бойових дій), впровадження сервісу «суд у смартфоні» та подолання цифрової нерівності серед учасників процесу. Для цього потрібні резервні канали зв'язку та захищені дата-центри для стабільного доступу до критично важливої судової інформації.

Щодо правових аспектів, то попри активний процес вдосконалення національної законодавчої бази, залишається чимало правових прогалин і колізій, що стосуються, наприклад, використання електронних доказів, визнання легітимності відеоконференцзв'язку, зокрема у випадках, коли учасники процесу перебувають за кордоном. Як зазначає Колтун Ю. М., ці неврегульованості створюють серйозні перешкоди для правосуддя, зокрема унеможлижуючи повноцінну участь окремих сторін у судових процесах. Це питання особливо актуальне в умовах воєнного стану, коли багато громадян вимушено перебувають за межами країни або на тимчасово окупованих територіях, і вимагає термінового врегулювання на законодавчому рівні.

Ще одним суттєвим викликом є кадровий аспект впровадження ІКТ у судочинство, пов'язаний із недостатнім рівнем цифрової компетентності працівників судової системи. В умовах воєнного стану кадрові питання ускладнюються необхідністю швидкої адаптації персоналу до роботи з новими технологіями, часто на тлі тимчасового переміщення працівників або зупинки діяльності окремих судів. Як зазначають Усенко Я. О. та Костенко О. В. у статті «Правове регулювання управління персоналом в судовій системі» (2021) [15], без належного навчання та мотивації співробітників судових органів будь-які технологічні нововведення залишатимуться малоефективними. Тому важливим є створення регулярних навчальних програм, орієнтованих на підвищення цифрових навичок та забезпечення ефективного захисту даних у судових системах.

Попри існуючі труднощі, перспективи розвитку електронного судочинства в Україні є обнадійливими. Необхідно завершити впровадження та забезпечити безперебійність роботи ЄСІТС на всіх рівнях судової влади, що передбачає створення резервних цифрових модулів і посилення захисту інформаційної інфраструктури в умовах воєнних загроз. Важливим кроком є запровадження комплексних електронних сервісів за принципом «єдиного вікна», що дозволить громадянам дистанційно подавати документи та контролювати хід розгляду справ у безпечних умовах. Перспективним є також активне впровадження штучного інтелекту в судочинство для аналізу судової практики, прогнозування строків розгляду справ і автоматизації підготовки судових документів, що сприятиме зниженню навантаження на персонал та підвищенню оперативності процесів.

Крім того, особливу увагу слід приділити уніфікації нормативно-правового регулювання, зокрема, встановленню чітких правил застосування електронних процедур у регіонах, які постраждалих від воєнних дій, що дозволить забезпечити ефективну взаємодію учасників процесу за умов обмеженого доступу до традиційної судової інфраструктури. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню стійкості та функціональної спроможності судової системи в умовах сучасних викликів.

Висновки. Запровадження електронного документообігу, впровадження технологій відеоконференцзв'язку та штучного інтелекту, а також розвиток інтерактивних онлайн-сервісів постають ключовими векторами, здатними підвищити ефективність і прозорість судових процедур, водночас сприяючи доступності правосуддя та захисту прав учасників процесу навіть у надзвичайних обставинах. Констатація наявних технічних, нормативних і кадрових перешкод, які заважають повноцінному впровадженню електронного судочинства, є вагомою підставою для формування комплексних стратегій, зосереджених на модернізації судової інфраструктури, підвищенні кваліфікації персоналу та гармонізації законодавчих норм з урахуванням міжнародних стандартів і досвіду.

Подальші розвідки у цьому напрямку мають охоплювати поглиблений аналіз успішних зарубіжних практик цифровізації судової діяльності, дослідження можливостей розширення застосування штучного інтелекту та технологій аналізу великих масивів даних у судовій практиці, а також уточнення концептуальних засад правового регулювання електронних

доказів і забезпечення належного захисту персональної інформації. Розвиток уніфікованої інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури судової влади, пошук дієвих механізмів збереження й відтворення судових даних в умовах обмеженого доступу до матеріальних ресурсів чи постійних загроз для фізичної безпеки, удосконалення процесуальних норм з урахуванням новітніх цифрових можливостей – усе це утворює перспективну платформу для подальших досліджень, які сприятимуть підвищенню стійкості та ефективності національної системи правосуддя та водночас убезпеченню прав і свобод громадян у складних суспільних обставинах.

Список використаних джерел:

1. Смірнова Н. Реалізація адміністративно-правових норм через інформаційно-комунікаційні технології: концептуальні засади : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право» / наук. кер. Б. А. Кормич ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. DOI: 10.13140/RG.2.2.17953.58729. (дата звернення: 23.11.2024).
2. Legal Regulation of E-courts in Ukraine as an Element of Access to Justice for the Protection of Individual Rights / A. Gordienko et al. *Jurnal IUS Kajian Hukum dan Keadilan*. 2024. Vol. 12, no. 1. P. 17–30. URL: <https://doi.org/10.29303/ius.v12i1.1316> (date of access: 23.11.2024).
3. Колтун Ю. М. Захист прав і свобод людини і громадянина у адміністративному судочинстві в умовах інформатизації суспільної реальності. *Herald of Lviv University of Trade and Economics Law sciences*. 2023. № 14. С. 16–20. URL: <https://doi.org/10.32782/2616-7611-2023-14-03> (дата звернення: 22.11.2024).
4. Скочиляс-Павлів О. В. Сучасний стан електронного судочинства в Україні. *Київський часопис права*. 2024. № 1. С. 207–212. URL: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.1.29> (дата звернення: 22.11.2024).
5. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 22.11.2024).
6. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 22.11.2024).
7. Господарський процесуальний кодекс України : Кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
8. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
9. Котович І. Електронне судочинство в Україні. чому майже вдалося *Scientific Achievements and Innovations as a Way to Success: International Scientific and Practical Conference*, May 1–3, 2024, Vilnius, Lithuania. – Vilnius, 2024. P. 103–105. URL https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2024/05/Scientific_achievements_and_innovations_as_a_way_to_success_May_1_3_2024_Vilnius_Lithuania.pdf#page=104 (дата звернення: 23.11.2024).
10. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
11. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
12. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
13. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
14. Колесніков А. П. Legal tech в Україні в умовах глобальної диджиталізації. *Наукові записки. Серія: Право*. 2024. Вип. 16. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2024-16-1> (дата звернення: 22.11.2024).
15. Усенко Я.О., Костенко О.В. Правове регулювання управління персоналом в судовій системі. *Правова інформатика*. 2021. № 4(39). С. 214–221. URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.4\(39\).249363](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.4(39).249363) (дата звернення: 22.11.2024).

